

ÚTINAPLÓ (II.)

BALÁZS ATTILA

16-án

A „fő pénz” egy részét a pénztárcában hordom, a másik részét a gumiharisnyámban. Van még elég pénzünk, mégis fáj ez a vagy hatvan-ezer régi dinárnyi veszteség. A legjobban nyilván akkor fogjuk sajnálni, amikor már fogytán lesz a dollárunk. Így is olyan tempóban illan el, hogy az aggasztó: október 17-éig itt élnünk kell valahogy. A recepción azt mondták, hogy hívjam fel a rendőrséget, ha jónak látom. Biztos vagyok benne, hogy a takarítónő volt, mert az ajtó rendesen be volt zárva, és aznap kaptunk tiszta törölközőket is, de a baj ott van, hogy ezek a tolvajok nem visznek el nagyon mást, mint pénzt, s ezt csak akkor lehet rájuk bizonyítani, ha rajtakapják őket, vagy — mondjuk — valakinek feltűnik, hogy szokatlanul sok pénze van az illetőnek, s hajlandó tanúskodni. Ez utóbbi a mi esetünkben nem jöhet számításba. Úgy döntöttem, nem jelentem az ügyet. (Hasonlóképp döntöttem jó pár évvel ezelőtt, amikor Angliába menet a kölni vasútállomáson asztaltársaim, idegenbe szakadt „földijeim” megittattak velem valamit, szerencsére sikerült időben eltávolítanom. Nem akartam, hogy valami is megakassza utamat.) Egy cédulát hagytok a hátizsákomon:

MOST MÁR NO MONEY, NE TESSÉK RUHÁINKAT A PADLÓ-
RA HAJGÁLNI.

A BART szünetel, beszüntették a munkát a földalatti alkalmazottjai. A BART-szerelvények önműködőek, mégsem lehet az embert kiküszöböl-
ni, az ember pedig fizetésemelést kér. Már két hete tart a sztrájk, mégis
bíznak benne, hogy nemsokára rendeződik a dolog s mi kiutazhatunk
Berkeleyre, addig a buszokon akkora a tolongás, hogy arról állandóan
készülnek a riportok.

A friscói Chinatown sokkal nagyobb a chicagóinál. A Grant Avenue-n
fel felé díszes kapu jelzi kezdetét. A kapu után egymás hegyén-hátán az

üzletek, melyekben a lampionoktól a kotonokig minden kapható: porcelán csészek, papírsárkányok, napernyők, szuvenir örökírók, San Francisco feliratú ruhadarabok, képeslapok, kimonók, füzetek, Buddha-szobrok, csengők, kolompok, fonott székek, fapálcikák, legyezők, illatos teák, elemek, kis fekete csoszogók, kopuláló mágneses majmok, perpetuum mobile fém-táncosok, gumibékák és gumiegerék, indiai ingek és illatszerek stb. Mosolygós emberkék kínálgatják portékájukat. Ezek az emberkék gyermeketeg tudnak örülni mindennek és eregetni jó nagyokat, amitől a jól öltözött sárga úriemberek sem riadnak vissza. Vannak itt „vadnyugati” üzletek is indián mokasszinokkal, szóttessel, régi törzsfők dagerrotípiáival. A szagukról messziről felismerhető standoknál tengeri halakat, kagylókat, polipokat árulnak; a szemközti kirakatban ropogóssá piruló fürjek forognak csendben. Előrébb szebbnél szebb gyümölcsök: gyönyörű egészséges banán, ananász, őszibarack, ropogós alma; avocado, mango, kivi. Az avocado nem ízlett, olyan mint a szappan, közepén diónyi maggal (a dharmá olyan, mint az avocado — állítja Snyder), a Kámaszutrából ismert mango viszont annál jobb: nagy, sárga, zamatos gyümölcs — Zita szerint az íze a sárgarépa, -barack, -dinnye és a „karácsonyfa” keveréke. Mondanám én: a giné. A kivi pedig, a kivi leírhatatlan. Mennyei manna, paradicsommadarak étke, kiválasztottak boldogítója, isteni: vékony barna héját le lehet hántani, pingpong nagyságú zöldes falat apró magokkal, az íze édes, olyan, hogy az ember hangosan felsír a gyönyörtől. (Nem tudom, mi köze a maorik futómadarához.)

Tévé: három öngyilkos bálna futott partra Frisco közelében, a két nagy elpusztult, csak a legkisebb maradt életben. Háromméteres bálnabébi. Visszavontatták a vízbe. Vagy húszan masszírozták felváltva, éjjel-nappal, igyekeznek fenntartani a vérkeringését. Remélik, hogy a kis bálnát ilymód meg tudják menteni.

1979. szeptember 17-én

Végig a Granton, a basznivalóan formás, műfogsoros Ann Margaret kirakati iképénél jobbra (úgy bezavarnék neki, hogy csattognának azok a porcelán fogai): a Columbus Ave. 261, a CITY LIGHTS BOOK-SHOP. A nagyváros fényei. Chaplin filmjéről nevezte el tulajdonosa: Lawrence Ferlinghetti. A nagyváros fényei.

Az épület sarokház, nagy fekete keretes ablakokkal, mint Ginsberg szemüvege; a bejáratnál Joyce portréja, forgalmas enteriőr. Maga a bolt három helyiségből áll: a bejáratiból, ahol az *inkasszans* beszélget valakikkel, valamint a földszinti és a pincehelyiségből, ahová falépcsők vezetnek le. Most leemelhetem a polcra a könyveket, melyek közül sokat eddig

CITY LIGHTS BOOKS
 261 Columbus Ave.
 San Francisco

csak hallomásból ismertem. Kerouac könyvei külön szekrényben meg mindenfelé. A polcokon E. E. Cummings, William Carlos Williams, Gary Snyder, Gregory Corso, Peter Orlovsky, Bob Kaufman és nem utolsósorban Ferlinghetti és Ginsberg versei. Ginsberg köteteiből is van bőven egy Ginsberg-monográfia társaságában, képekkel. A fedőlapon a fiatal, jól fésült Allen — első versei pózok, mint Poundé. Nem tudtam, hogy Ferlinghettinek és Snydernek is ennyi kötete van: hogy lehetne ezt mind megvenni és hazavinni? A próza közt Henry Miller trilógiája, a *Sexus-Nexus-Plexus*, mellette William S. Burrough művei, a *Naked lunch* és a többi. Tolnai hívta fel rá a figyelmem, hogy jó lenne fordítani. Egész köteteket átültetni nincs lehetőségem, de rövidebb dolgokat igen. Nehéz, kókos nyelvezete miatt.

A pincében rakás folyóirat, asztal, fapad, mint a drótkötél-villamosban; a falon képek, plakátok: Pound barázdás arca világoskékben — maratoni felolvasást tartottak nemrég az il miglior fabro emlékére. Egész szekrény Pound, nem tudok választani. Az asztalon röpcédulát fedezek fel: húszéves a Beatitude, az évforduló alkalmából költészeti estert tartanak e hó 18-án a Savoy Tivoliban, Grant Ave. 1434. Fellép: Allen Ginsberg, Bob Kaufman (a plakátocskán Kaufman aroképe, ő az egyetlen fekete), Lawrence Ferlinghetti, Peter Orlovsky, Gary Johnston, Harold Norse, Neeli Cherkovski, Jennifer Doane és Charles Upton. Megvettem: Pound cantóinak teljes kiadását, Pound válogatott prózáját (1909—1965), Pound írását Jeffersonról és Mussoliniról, Andy Warhol könyvét saját „filozófiájáról”, Kaufman *Aranyszardínáját*, Snyder *Rip-*

rap and Cold Mountain Poems c. kötetét és Williams S. Burroughs legújabb művét, egy forgatókönyvet.

Ritka jól éreztem magam ma este: a City Lights zacskójával betértünk az üzlet melletti bárba (pontosabban Zita lökött be, mert jómagam el voltam veszve). A helyet Vesuviónak hívják és az egyik legvonzóbb iszoda, mellyel valaha is találkoztam: hosszú kopott sankja van, a barman mögött rengeteg üveg, az üvegek mögött festett tükör. A tükör fölül háború előtti pajzán képeket vetítenek (de jók lennének a *Sympo* erotikus számába). A terem közepén függőleges bölcsőre emlékeztető fonott karosszék, az egész rendkívül megható. A Vesuvio művészek, bohémek, világfik és lokálpatrióta zslugások gyülekezőhelye. A klasszikus verselés egyik még-kötete-nincs-de-majd-rövidesen-lesz hívével folytattam rövid eszmecserét. A legjobban az az állítása bosszantott, mely szerint a vers tisztán ihlet kérdése. Az aszkézis üres hangoztatása is bosszantó dolog, de nem szegte kedvem, jól betörölköztem.

Amikor a szöcske árnyéka a mezei egér farkára vetődik

Amikor a szöcske árnyéka a mezei egér farkára 'vetődik, a felkelő nap vörös fényében az égre baljósatúan izmos indián alakja rajzolódik ki, nyílve szőjét az új húrjára helyezi, itt az ideje meginni még egy martinit.

Szeptember 18-án

A nappal a várakozás jegyében telt el: korán elkezdtük vonulásunkat felfelé a Granton, kora délután már Ann Margaret érett tőknyi, irányt

mutató csöcseinél voltunk.* Ismét a City Light-ban. Ferlinghetti nem panaszkodhat, az üzletben nagy a forgalom s legalább olyan színes, mint a Vesuvio. Nem csak üzlet, találkozóhely is. A földszinti teremnek van egy kis balkona, ott kattogatja írógépét a tulajdonos. Megvettem E. E. Cummings 1×1-ét, Snyder esszéit *The old ways*), még egy Burrough-t és nem tudtam ellenállni: Pound *Personae*ját, rövidebb verseinek a gyűjteményét. És még valamit: egy könyvet Milena Dravićtyal és egy fehér nyúllal a fedőlapján. Jelenet a WR-ből. Címe: A film mint szubverzív művészet. Erőteljes képek gyűjteménye, melyről Bunuel igen jó véleményel van.

Ittunk egy sört meg egy kávé, majd megindultunk a Grant számunkra még ismeretlen dombteteji része felé. Az utat régiségboltok szegélyezik: értékes régi órák és használt farmerek.

A *Savoy* Tivoli széles terasza után szökőkutas belső terem jobbra végtelen bárpulttal, kétszer hosszabb, mint a Vesuvióban. A poetry reading a hátsó teremben lesz, de jegyek még nem kaphatók, csak hat órákor — ezt mondta az egyik felszolgálólány. Így fogtuk magunkat, és visszamentünk az egyik régiségibe. Az ajtóban akkora kutya állt, hogy nem mertem bemenni. Zita már besurrant mellette, én még haboztam, mert úgy tűnt, egyetlen harapással elmetszheti a bokámat. Hatalmas fehér, fekete pöttyös állat, vérekes tekintete rajtam nyugodott, aztán mintha kacsintott volna, ástott egyet, és lomhán a lábunkhoz dőlt — egy fia foga nem volt. Az ajtó mellett volt a teje jókora edényben.

Hat óra, és nincs jegy. Gondoltuk, hogy nem is kerülnek eladásra, hogy már jóelőbb szétrakpakták, szerencsére nem így volt. Egy óra várakozás után váratlanul, mint az agyvérzés, hosszú sor keletkezett. Kisvártatva kiderült, hogy két műsor lesz — mivel nagy az érdeklődés, tíz órákor megismétlik. Úgy tűnt, Farmerék egyrészt azért játszottak gyengébben, mert a második előadásra tartalékolták erejüket, ezért most nem hagyjuk magunkat becsapni, a második előadásra veszünk jegyet. A hátralévő idő kellemes, néha kissé ideges sörözgetéssel múlik el. Az első előadást felvételezik: felvevőgépeket tolnak be, magnetofonok, fényképezőgépek. Színes arcok tömege. Legérdekesebb a cowboy-csizmás és -kalapos, rövidnadragos és retikülös középkorú férfiú.

Az előadás számottevő késéssel kezdődik. Úgy megy ez, mint a felrepülés, utána hiba nincs. A teremben pár száz ember, szorosan egymás mellett, kellemetlen meleg, mindenki izzad, főleg a költők a színen; székeken ülnek, az előtérben mikrofonok. A közönségből az emelvényen

* Ann Margaret kamaszkorom legkiheveretlenebb traumája.

is van, majd valahogy rendeződik a helyzet: néhányat lezavarnak, a többit lefektetik, hogy a lentiek is lássanak. A konferanszié arra kér bennünket, hogy ne cigarettázzunk, mert nincs levegő, Ginsberg is ott hunyorog az egyik széken, a szemét érdeklődéssel jártatja a közönségen. Szakállát leborotváltta; fekete szemüvege helyett acélkeretes, összement, leszórtelenedett, fehér ruhájában tanáruress lett (jelen pillanatban előadó a San Franciscó-i egyetemen). Egyedül tar koponyája körül a haj olyan, mint a képeken. Ez az első benyomás. Most már biztos vagyok benne, hogy ő az, akivel az utcán találkoztunk.

— Te — mondtam én a Zitának —, ez a Ginsberg.

— Melyik?

— Elsőnek Ferlinghetti olvas fel. Magas, tar koponyájú, ősz glóriával a feje körül. Kissé félszegen mozog a mikrofonok közt.

— Ne szégyenlősködj! — kiált be valaki.

Ez felszabadítja, szárnyakat ad neki. A közönség ovációval fogadja: verseit olvasva beszélget a közönséggel. Lelkesít, hogy lehet ez így is. Ferlinghetti után Gary Johnston következik, a sisapkás öreg kokós: csurog a nyála, nehezen artikulál, de meg lehet érteni. Meglátásai eredetiek, tetszik a többségnek. Aztán egy-két kevésbé ismert verselő következik, majd végre Ginsberg: legújabb cicájával lép fel, Steven Taylor gitárossal és Peter Orsovskyval. Énekelni fognak, Ginsberg furcsa hangszereken játszik: a pumpa és a harmonika keveréke. A mikrofonok elé ülve pumpálja a levegőt harmonikájába, ami a verklire és a skótok tömlős sípjára emlékeztet — az utóbbira főleg monoton ritmusában. Taylor és Orlovsky kísérik, ők töltik be a kórus szerepét is. *Amerika, már huszonöt éve beszélek neked, már huszonöt éve tömöm a fejed, Amerika, te.* S megnyílnak a zsillipek, Ginsberg elsőpören papol, hangja betölti az egész termet — egy szó nem sikkad el. *Amerika, már huszonöt éve próbálok megbarátkozni veled!* Megszabadulok az első benyomástól: Ginsberg nem öregedett meg. Tetőfokára hág a hangulat. Ginsberg delíriumban van, izzad, hörög. A beszéd énekbe, az ének beszédbe csap át, duzzad, hömpölyög, aztán hosszú gyászinduló: PAM-PAM, PARARA-PAM, PAM-PA-PAMPA-PAMPARAM. Hosszan, elnyújtva mint a coyote üvöltése, míg ki nem robban a taps. Úsznak a viharban, folytatják mindent beleadva. Orlovsky is beleváló gyerek, nem hagyja magát, versenyre kel Ginsberggel: lábával dobol, hadonászik, a nyelvét öltögeti. Először Ginsberg szövegei mennek, aztán Orlovskyé. Ginsberg megtette a magját, visszavonul.

Amerika, látnod kellett volna, amint Marxot olvasok.

Analitikusaim szerint teljesen igazam van.

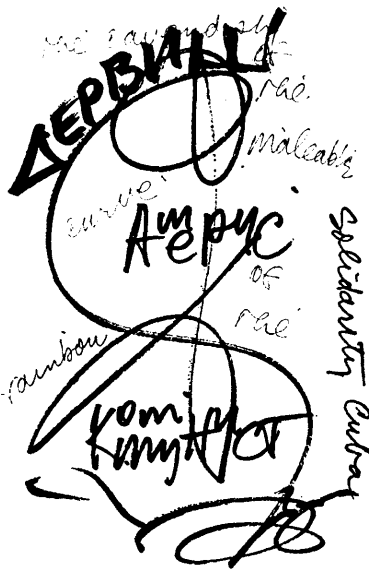
Nem akarom elmondani a Miatyánkot.

Orlovsky a tiszta segglyuk poémáiból mond el párát; tíz éve nem nyíratkozhatott, fenékgig érő kontya körötte úszik a levegőben.

Kaufman megfáradt ember benyomását kelti, mintha már nem is lenne sok kapcsolata a külvilággal. A színpadon ténfereg, észreveszi a nézősereget.

— Gyerünk, Bob, bármit!

Aztán felolvasta egy-két alkotását halkán, nehezen érthetően, de annál szeretetreméltóbban. A Kaufman után következők a mélypontjára szállították az estet. — Szar — jegyezte meg valaki hangosan. Ez azonban már nem sokat ronthatott.

A „beatnik-koncerten” osztogatott röpcédula. A DERVIŠ háttéréről nem tudok semmit. (Orlovsky kézírására hasonlított)

19-én

A kínai negyedből forszírozott menetelés a hotelig. A szobában felejtettem vagyonunkkal együtt a gumiharisnyát. Izgalmas volt, úgy tűnt, hogy sose érek oda. Szerencsénk volt, nem léptették meg. Közben Zita megvette a szimbólumok könyvét, benne van többek közt a hobó rejtjelek magyarázata. A City Lights-ban Orlovsky dedikált. Kihasználtam az alkalmat, megvettem Ferlinghetti egyik kötetét, és vele is aláírtam. Váratlanul megjelent Ginsberg is feltűnően hanyag öltözékben. Benu-

ratkoztam, és röviden elmondtam, ki vagyok. Érdekeite, hogy fordítják-e nálunk.

— Novemberre európai körutat tervezek. 65-ben Lengyelországban voltam.

— Tudom.

— Érdekel, hogy van-e pénzem Európában.

Mondtam, hogy egy-két versét én is fordítottam, később Magyarországra terelődött a szó. Mondtam valami olyasmit, hogy ott fordították, erre megkért, hogy nézzek utána.

— Ott volt tegnap a Tivoliban?

— Igen, nagyon tetszett a közönség.

— Kalifornia kormányzója is megjelent. (...)

Ferlinghetti szakította félbe. Abban maradtunk, hogy majd írok neki. Egyetlen kis hiba csúszott a dologba: mi október 17-én indulunk haza, az meg ezek szerint késő.

20-án

Írtam a *Sympóba*. Megkértem Magdit, hogy a lapot továbbítsa Eörsinek (aki „stramm gyerek”), lépjen kapcsolatba Ginsberggel, ha jónak látja.* A Harcourt Galleryben többek közt Chagallt, Mirót és Picassót láttunk. Chagallból — úgy látszik — van mindenfelé. A legjobb Picasso képregénye volt, a Franco álmai. (...) Bájos az az angyali békesség, melyben a kiemelkedő alkotások és a vackok élnek testközelben ezekben a képtárakban: az említett képregény, mellette rögtön a PETITE vagy a FA.

Nem mentünk el a Golden Gate-ig, mert messze van. A parton ezren kocogtak színes mackóruhákban. Pillanatnyi dezorientáció az alkonyatban, valami katonai raktárak labirintusában. Hazafelé egy fiúval találkozunk: egyszerű kerékpárján igyekezett valahova.

A BART-ot nem sikerült kipróbálnunk. Követendő példáját láttuk annak, hogy kell a buszra sorban állva várakozni — valamilyen ördögös logika szerint így sokkal gyorsabban megy. Berkeleyben csendes, hétvégi hangulat uralkodott. Tiszta város, figyelemreméltó rendezvényekkel, sajnos, látogatásunk ideje alatt épp szélcsend volt. Egy Ginsberg-ről és előadásairól szóló könyvre bukkantam a sarki könyvesboltban: ahogy belelapoztam, Pound nevére bukkantam — Ginsberg sűrűn emlegeti, tisztelettel beszél róla. Amiket mond, abból világosan kitetszik, hogy nemcsak rá volt nagy hatással Pound, hanem, szélesebb kontextusban, az egész beat-nemzedékre.

* Hazatérésem után tudtam meg, hogy a lap félúton zátonyra futott, s hogy több dologgal ez történt.

Yaacov Agam „minden keretet szétfeszítő” munkássága még nem bontakozott ki teljes kritikátlanságában

Az utolsó nap San Franciscóban

A Cook's-nál beváltottuk a maradék márkánkat. A tisztviselő megkérdezte, hogy bácskaiak vagyunk vagy bánátiak. Búcsúzól a City Lights-ban megvettem Dan Propper és az örült messiás, Carl Solomon egy-egy kötetét valamint Freud egyik terjedelmes tanulmányát, melyben Leonardo da Vinci mozgatórugóit elemzi, Vinci gyermekkorát. Az ötletekben hihetlenül gazdag olasz belső szerkezetének a féderei közt matat.

Los Angeles, 1979. szeptember 23-án

Reggel fáradtan értünk Los Angelesbe. Pontos időközökben hangosan felsíró gyerek zavarta amúgy is felszínes álmunkat. A Huntington hotel sem a legbizalomgerjesztőbb városrészben van, és jómaga sem a legbizalomgerjesztőbb, de a tűrhetőek közül a legolcsóbb. Nem sokat javított anyagi helyzetünkön az, hogy éjszaka utaztunk és semmit se lártunk az állítólag gyönyörű tájból. A szoba elég tágas: asztal, szék, régimódi franciaágy és tükör, mind különböző stílusú. A falak libazöldek, olajfestékkel mázolták át a pergő bécsiföldet. Valamivel többet fizettünk,

hogy fürdőszobánk is legyen. Nem vártunk mit tudom én mit, de ez mégis meglepett: a fürdőszobán nincs ajtó, a vécékagyló pedig az ágyra néz. Beverley Hills mesébe illő villái közt jártunk, szentjánoskenyeret ettünk a fák alatt, Santa Monicán pedig — ki tudja, hanyadszor — hamburgert. Terepszemlét tartottunk. *Van olyan meleg, hogy lehessen fürödni.* Friscóban úgy fújt a szél, hogy ez szoba sem jöhetett.

A szobába bevilágít a neon, és valami furcsa, idegborzoló tututúzás hallatszik — mint a radár. Akkor is, ha becsukjuk az ablakot, csak levegő nincs. A tututúzás egyre erősebb.

A Huntington sem a legbizalomgerjesztőbb városrészben van.

☺

24-én

Egész nyáron kevés fürdésben volt részem, most pótolhatom: a strand óriási kiterjedésű, sok mérföldes fővény. Az óceán erősen hullámzik, úgyhogy nem nagyon lehet úszni, ez a vízhegyek lovasainak kedvez: törékenynek tűnő tábláikkal beküzdik magukat a parttól elég távolra, aztán egy kedvező hullám előtt szörfjükre pattannak, és mint vakmerő potyautasok száguldanak kifelé — srégen. Szeretném kipróbálni én is. Poszeidón impotens dühöngésére ügyet sem vetve kecsesen siklanak fölötté. Rajtam áll bosszút: ügyetlenül távra maradt számon a tenger beáramlik koponyámba, zubog, sistereg, a visszacsurgó víz homokot sodor magával, pálmák, fehér hotelfalak forognak a levegőben, kommos sűrilyok, Zira tarka szoknyája a parton, ismét eltűnik egy hullámvölgyben. Örvénylik, tajtékzik minden, hatalmas fal zúdul rám, hogy cseng a fülem, eltűnök a tölcserben, rámhúzták a vizet. Csiklandozza hónam alját a gurgulázás, a hatalmas megtisztulás. Tengeri salátá csavarodik a tojá-saimra.

Apokalipszis és a vásott kölyök csínytevése — ez a hullámlovasok öröme. Piros posztó nyelvüket öltögetik, kacagásukat felerősíti a tenger morajlása.

A fővényen tengeri pipi csipeget, hosszú csőrén át szűri a homokot. Vízicsigákat hörpint kampós csövén át. Nagyon fürgén szedegeti pipaszár lábát, a kicsapódó víz elől fut oly fürgén, hogy úgy tűnik, altestéhez kiállós kerék kapcsolódik szélesebb forgásban, viszi a kis büdöst szélnél sebesebben.

A sík homok meredek löszfalnál ér véget, amit kicsipkézett az egykor derekát paskoló óceán. Fentről a strand szemetesládái, mint valami szét-szórt, félig a földbe ásott élőlények (mint a velencei tér kútjai). A pálmák közt szintén sokan futnak színes sportruhában.

25-én

Amerikában is késő éjszakába tonkollik minden est. Éjfél után még Solomont olvastam, Zita kitakarózva aludt a fülledt szobában: eperillatú krémmel kente be bőrét az esti fürdés után. Azt hittem apa leszek, de még az est folyamán eloszlottak a kételyeink. Vegyes érzelmeket táplálok ez irányban: szeretném is, nem is. Egyelőre még így valahogy állunk ezzel mindketten. Némiképp a nászutunk ez, nem mentünk sehova közvetlenül az esküvőnk után. Majd Amerikába viszlek, mondtam akkor viccelődve, s most itt van, s nem teljes három hét után látom, hogy honvágya van. Engem egyelőre semmi sem vonz vissza.

Fürdés és napozás. Szép idő van erre, de már nincs olyan meleg, mint augusztusban lehetett.

26-án

Kicsit távol van a strand a Huntingtontól, másfél óra buszozásnyira. Los Angeles még fárasztóbb a gyalogos számára, mint Chicago. Hozzájuk képest Frisco mennyország: ott el lehet indulni gyalog, és van mit látni útközben, is, míg itt egy-egy érdekes pontot több kilométeres sivár tájék választ el. Meg is gyűlik a bajom Zitával: nyugösködik, leszáll a buszról, ő nem utazik tovább!

Elég sokan heverésznek a homokon szétszórtan, hely van bőven, nem lógnak egymás szájába. A meredek partról lépcsők kígyóznak le, dróthálós felüljáró vezet át a forgalmas 3-way aszfaltburkolata felett, olyan, mint az alagút, melyen át az oroszlanokat terelik a porondra. A 3-way után alacsonyabb épületek következnek, itt van Nancy frissítőket áruló bódéja és a törpe elárúsítólánny, kinek feje akkora, mint a rögbilabda, helyesebben: olyan alakú, hosszú szőke hajjal; aránytalanul kurta végtagjával végzi munkáját, egy felfordított lábára állva veszi fel a ren-

delést, aztán csak a feje búbja látszik ki a pult mögül, míg az üdítők tartályai felé siet. Elég sok rendhagyó alakú emberrel találkozunk, rokkantul, deformált testűvel. Friscóban az volt az érzésem, hogy minden harmadiknak komoly baj van a lábával. Mintha épp Friscót szemelték volna ki maguknak valami érthetetlen önsanyargatási szándékból, mivel az utcák 80 százaléka olyan lejtős, hogy képtelenség tolókocsival közlekedni rajta. Egy este az ablakon kinézve furcsa látvány ragadta meg a figyelmem: a kihalt utcán egy ember mászott négykézláb mankója után, amikor utolérte, ismét nagyot lökött rajta, így tűnt el a sarkon.

Nancy Pepsi-papírpoharával a kezemben szemlélődöm: csak fentről tűnik kifogástalanul tisztának a homok: lenn van bőven az enyémmel hasonló poharakból. A hullámok tengeri salátát sodornak a partra, ahol a vízi flóra erjedésnek indul. A zuhany és az a pont közt, ahol ülök, a gubbasztó sirályok összejövetelétől balra, sötét bőrű kamasz heverészik, indián típus. Nézelődik ő is, majd feláll, és elindul felénk. Cigaretttát kér, Zita megkínálja. Távozásával veszem észre, hogy erősen sántít, egész alteste nyomorék: keskeny fenekét oldalt tartva bukdácsol, hánykolódik, mint a viharba került lélekvesztő. Nagypármnak volt hasonló mozgású farlövéses kutyája. Nem a legizlésebb hasonlat, de a képzettársítás mechanizmusa könyörtelen. Bogár a nyulakat kecerészte, míg rá nem fázott.

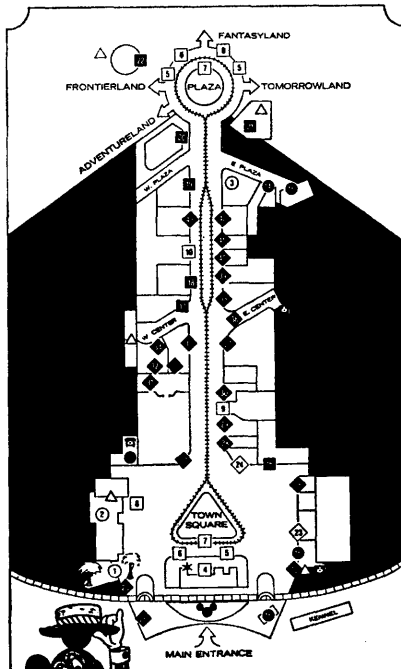
— Furcsa tekintete van — mondja Zita. — A melltartóm nézte, majd kiugrott a szeme, pedig nincs is nagyon mit látnia.

Visszatelepszik a helyére, kisvártatva azonban valami izgalomba hozza, felpattan, ráng az állkapcsa, mintha valamit nagyon mondani akar, torz járásával elporzik valamerre. Úszás után pillantom meg ismét: fiatal pár mellett fekszik mintha odatartozna. A férfi csodálkozva nézi, majd folytatja a félbeszakadt beszélgetést. A fiú egy idő múlva visszatér előbbi őrhelyére. Most már lopva figyelem; múlik az idő, madarak húznak el felettünk. Jól megtermett sirály merészkedik a közelemben; feltűnik egy lány, térdig érő nadrágban gázol a sekélyben, s akkor elszalasztom a váratlan jelenetet. Zita mondja el, hogy mi történt: amikor a lány a közelünkbe ért, a deformált kamasz rárontott. Beny rohanhatta így meg a hazafelé tartó bakfisokat, nyáladzva, értelmetlenül makogva fájdalomosan kielégíthetetlen hevületében. A reménytelen vágy tárgya ijedten elfutott, a fiú pedig ott maradt a parton tehetetlenül, duzzadó pöcsét markolászva. Hason fekve eddig az ajzó homokban melengette.

Eztán következik a csúcspont, a leggroteszkebb felvonás: valahonnan messziről hatalmas amöboid lány hömpölyög be látkörünkbe. Mondom Zitának: *ott jön három néni egy fejjel!* Elképesztően kövér: rengő halom millió tasakkal, fodornal, hájjal, telt zacskóval. Behemót. Végtagjai testéhez képest rövidek, mint Nancy törpéjének. Jön fújtatva, mint egy vízi-ló, valami lenge kacsazöld ruhában, melyet félre-félrelébbent a szél, ki-

villantva hegynyi fehérségét, a hájba ágyazott V-t. Prüszkölve veti magát a homokba, az első hullám megragadja, és kigörgeti a partra, a ruha összecsavarodik, teljesen kilátszik fehér fenéke, mely akkora, mint a világ legnagyobb cipója a furcsaságok könyvében. Négykézláb mászik vissza a vízbe, az egész test széttertyed, úszik a víz színén, mint óriási zsírfolt. S ekkor megjelenik a kamasz: kimeresztett szemmel nézi, követi a partról, teste vonaglik izgatott topogásában, meztelen hátán látom az izmok félreérthetetlen játékát: nadrágostól ront be a vízbe, vergődik, küzd a hullámok ellen, odaevickel a hatalmas nőstényhez — látni akarja, meg akarja tapogatni, körüljárja, a szalonna közt a szeméremtestet keresi, arca furcsa görcsben.

(A befejezést csak mellelleg mondom el: a három néni erélyesen elutasította, és tovahömpölygött az árral. A kamasz, kinek a nadrág rátapadt csúf lábszárára, tekintetével követte, aztán nekibátorodva elindult utána.)

A Disneylandban tényleg jól lehet szórakozni, mert bábuk a Maci show szereplői is

Ma este egy kis kellemetlenségünk volt: egy toľakodóra futottunk ott, ahol az esti darált húst fogyasztottuk. Középkorú tranzisztoros illető, mikor megtudta, hogy jugók vagyunk, nem lehetett lerázni; fáradhatatlanul ostromolt naiv kérdéseivel, úgyhogy az egész egyre inkább baszogatásnak tűnt. A szemközti asztalnál ülő fiatalember sokalta meg előbb: kissé olcsón, de annál hatásosabban kérdezte meg tőlünk hangosan, hogy vannak-e nálunk éjszakák és nappalok, majd a toľakodót kezdte kérdezgetni, hogy ő merre lakik, neki hogy tetszik Amerika. Az illető búcsúszó nélkül távozott.

27., *Disneyland*

A Kacsza Pali és az imperializmus kapcsolatának taglalását mellőzve (nem beszélve a szupermodern Disneyland Hotelről sem): a Disneyland Parkban tényleg jól lehet szórakozni, meg lehet feledkezni mindenről, ez pedig ritkaság. A vidámpark — mert az — ötletekben gazdag, csodálatos technikai megoldásokkal, pazar kivitelezéssel: van itt drótkötelpálya, hullámvasút, tengeralattjáró, nem is szólva az egysínű vasútról, mégis a legeredetibbek a bábuk, mert bábuk a disneylandi dzsungel elefántjai is. Bábuk a Maci-show szereplői is, beszélő, mozgó figurák, oly tökéletesek, hogy a látogató nisztelettel adózik alkotóknak: míg a dzsungelben kanyargó folyó vízilova tökéletes élethűséggel merül a víz alá, a Maci-show szereplői gesztikulálnak, külön arcjátékuk van, antropomorfak: nevetnek, kacsingatnak, összevonják szemöldöküket — változtatják arckifejezésüket. Véletlenül sincs élő, idomított medve, ami esetleg a forró bádagon való fájdalmas betanulásra emlékeztethetne. Nincs vigasztalanul szomorú medve, csak szomorkás, az is mosolyt vált ki dörögésével. Az első navaszság tehát a rajzfilmek és a képregények ravasz-sága: a mackók mi vagyunk — irigyek egymásra, szerepelni óhajtanak és szerepelnek is (pontos sorrendben, mint egy jól gördülő műsorban). A második is ismert megoldás: az előadás úgymond két hullámhosszon fogható: az egyik a gyerekeknek szól, a tisztán vizuális sík a gagekkel, a másik a felnőtteknek: a macik contry and western stílusban szerelemről énekelnek enyhén erotikus színezettel. A szerelmi vágyódás komikusan hangzik a mackók szájából. Az előadás végén megjelennek a banális szöveget éneklő, lenge öltözetű mackó-girlők. Teljes a siker: a villogó női combok helyett kurta, szőrös medve-végtagok. Micimackó szexualitása. A mackó-vampot virágfonatos hintán engedik le a magasból, pász-tázó reflektorok fényében.

Vettem egy régi típusú díszpiztolyt meg egy fekete kalapot.

28.

(Zita azt mondta, hogy most már ezzel a naplóval alszok és ébredek.)

Elindulunk a Sunset Boulevard felé, a híres Alkony sugárút irányában, hogy Beverley Hillsen kívül mást is lássunk Hollywoodból, de nem jutottunk messzire, mert betértünk egy bizományiba, ahol én pár fillérért megvettem az 560047788 szolgálati számú W. H. Johnson rangjelzéses felöltőjét a fekete kalapomhoz és a régi típusú díszpisztolyomhoz. Hogy mi kényszeríthette W. H. Johnsont, hogy aprópénzért eladja kitűnő állapotban levő ruhadarabját, valószínűleg soha nem fogom megtudni. Zita — szintén neveltségű összegért — kapott egy világos ponchót, egy alig használt zsabós selyeminget, egy sárkányos kimonót és egy marék nyakéket; ezenkívül Charles M. Schulz egyik Snoopy-füzetét. Egy tíz dolláros csizmát is szerettem volna, de mire rászántam magam, hogy megvegyem, az üzlet bezárt.

(Folytatjuk)